

وزارت نفت، مجلس و درآمدهای الپیجی

کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی در بررسی لایحه بودجه تصمیم گرفته برای درآمدهای حاصل از فروش و صادرات الپیجی تعیین تکلیف کند، تصمیمی که این روزها محل مناقشه بسیاری است. برخی این تصمیم را درست میدانند و معتقدند چرا شرکت ملی گاز ایران باید صددرصد درآمد حاصل از فروش و صادرات اتان و الپیجی را هزینه کند و برخی دیگر میگویند تصویب این موضوع شرکت ملی گاز ایران را در اجرای پروژه‌هایش با چالش همراه خواهد کرد. اما واقعیت چیست؟ ایران چه مقدار الپیجی تولید می‌کند؟ چرا مجلس تصمیم گرفته است به بحث الپیجی ورود کند؟ سرنوشت صنعت گاز در صورت محروم شدن از درآمدهای الپیجی چه خواهد شد؟ درآمد کشور از اصلاح تعرفه‌های گاز در سال ۱۴۰۱ چه مقدار است؟ پاسخ این پرسش‌ها را می‌توانید در ادامه بخوانید.

*** گاز غنی پس از برداشت از چاه‌ها با خطوط لوله به پالایشگاه‌ها می‌رود و در پالایشگاه‌ها، پس از جداسازی، ۹۰ درصد آن به‌صورت گاز طبیعی (متان) راهی خطوط لوله و برای سوخت استفاده می‌شود و ۱۰ درصد باقیمانده نیز دیگر اجزای گاز خام را تشکیل می‌دهد، اتان، پروپان و بوتان (الپیجی) و گوگرد به‌عنوان ۱۰ درصد اجزای باقیمانده گاز، مهم‌ترین محصولات جانبی در پالایشگاه‌های گاز هستند

که درآمد حاصل از فروش داخلی و خارجی آن با توجه به اینکه حکم بودجه‌ای ندارد در اختیار شرکت ملی گاز ایران قرار می‌گیرد، حال نمایندگان مجلس می‌خواهند درآمدهای این بخش را به‌عنوان درآمد دولت در نظر بگیرند و سهمی برای شرکت‌های تابع وزارت نفت و شرکت ملی گاز تعیین شود.

*** بودجه همه شرکت‌های دولتی از جمله شرکت ملی گاز ایران به‌عنوان بخشی از بودجه سنواتی کل کشور شناخته می‌شود که در ۲۰ تبصره‌ای که در قانون بودجه آمده برای آن تعیین تکلیف شده است. مجلس مدعی است قانون بودجه سنواتی درباره نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی (تولید چاه‌ها) تعیین تکلیف شده، اما درباره اتان، الپی‌جی و گوگرد مشخص نشده و از منظر حقوقی و قانونگذاری خواستار تعیین تکلیف آن هستند. این موضوع پیچیدگی‌های دارد، اما خلاصه‌اش این است که در قانون سهم دولت از نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی، همچنین منابع هدفمندی مشخص است، اما در هیچ بخش قوانین بالادستی درباره تولید اتان، الپی‌جی و گوگرد پارس جنوبی به صراحت سخنی بیان نشده است.

*** اما ایران چه مقدار اتان، پروپان و بوتان (الپی‌جی) و گوگرد تولید می‌کند که نمایندگان خواستار تعیین تکلیف آن هستند؟ مجموع تولید سالانه اتان (۵ میلیون تن) و الپی‌جی (۵ میلیون تن) ۱۰ میلیون تن است. اتان در داخل کشور به پتروشیمی‌ها فروخته و الپی‌جی صادر می‌شود (در آینده بسیار نزدیک پتروشیمی‌های با خوراک پروپان ایجاد خواهد شد). درآمد ناشی از محل فروش اتان، الپی‌جی و گوگرد در ۵، ۶ سال اخیر رشد چشمگیری داشته و حساسیت‌ها را برانگیخته است. درآمد ناشی از محل فروش این محصولات در کنار گوگرد آن‌گونه که بیان شده است ۹۰ همت (هزار میلیارد تومان) تخمین زده و مقرر شد از ۹۰ هزار میلیارد تومان، ۲۶ هزار میلیارد تومان به‌عنوان منابع تبصره ۱۴ در اختیار سازمان هدفمندی یارانه‌ها قرار گیرد.

*** شاید این پرسش پیش بیاید که عدد ۲۶ همت که کمیسیون تلفیق آن را بیان کرده چگونه به‌دست آمده است؟ بر اساس سخنان نمایندگان، مجلس پس از بررسی درآمدها و هزینه‌های واقعی شرکت ملی گاز ایران به این رقم رسیده و واضح است که در صورت تصویب این موضوع ۲۶ همت از درآمد شرکت ملی گاز کاهش یابد. هم‌اکنون همه درآمدهای ناشی از فروش گاز طبیعی در کشور به حساب سازمان هدفمندی یارانه‌ها واریز می‌شود و از این محل، بخشی به‌عنوان هزینه‌ها و مصارف به شرکت ملی گاز ایران اختصاص می‌یابد.

*** اگر می‌خواهید بدانید درآمد کشور از اصلاح تعرفه‌های گاز در سال ۱۴۰۱ چقدر است، باید گفت درآمد کشور از این محل برابر با ۱۸۰ همت پیش‌بینی و سهم شرکت ملی گاز ایران از این میزان ۲۰ هزار میلیارد تومان تعیین شده است. جالب است بدانید سهم شرکت ملی گاز ایران از ۴۰ همت درآمد سال ۱۴۰۰، ۱۵ هزار میلیارد تومان بوده است. نتیجه آنکه شرکت ملی گاز ایران از افزایش تعرفه‌های گاز هیچ تأثیر نپذیرفته و اعتبارات در این بخش افزایش خاصی نیافته است. یک حساب سرانگشتی نشان می‌دهد شرکت ملی گاز ایران در صورت دست پایین گرفتن بخش هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای با ۳۰ هزار میلیارد تومان و در صورت اجرایی کردن برنامه‌های مصوب شرکت برای جلوگیری از کمبود گاز در سال‌های آینده با ۵۰ تا ۶۰ هزار میلیارد تومان کمبود بودجه روبه‌رو خواهد شد. روزهای سختی در پیش خواهد بود اگر نمایندگان همراهی نکنند.